

AD 15/25

LIMITE

CONF-ALB 12

PRISTOPNI DOKUMENT

Zadeva: SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE
– Sklop 4: Zelena agenda in trajnostna povezljivost

SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE

(na podlagi pogajalskega stališča Albanije AD 10/25 CONF-ALB 9)

Pogajalski sklop: 4

Zelena agenda in trajnostna povezljivost

Vključno s poglavji 14 – Prometna politika, 15 – Energija, 21 – Vseevropska omrežja, 27 – Okolje in podnebne spremembe

To stališče Evropske unije temelji na njenem splošnem stališču za pristopno konferenco z Albanijo (AD 5/22 CONF-ALB 2) in zanj veljajo pogajalska načela, ki jih je ta pristopna konferenca potrdila, kar zlasti pomeni, da:

- kakršno koli mnenje, ki ga o določenem poglavju pogajanj izrazita Albanija ali EU, v ničemer ne vpliva na stališče, ki ga lahko zavzameta o drugih poglavjih;
- se dogovori, doseženi med pogajanjmi o posameznih poglavjih, tudi delni, ne morejo šteti kot dokončni, dokler ni dosežen splošni dogovor o vseh poglavjih;

za to stališče veljajo tudi zahteve iz točk 2, 3, 5, 10, 16, 23, 26, 31, 38, 45, 46, 47 in 48 pogajalskega okvira.

EU spodbuja Albanijo, naj nadaljuje proces usklajevanja s pravnim redom EU ter ta pravni red dejansko izvaja in uveljavlja. Prav tako naj že pred pristopom na splošno oblikuje politike in instrumente, ki bodo čim bližji politikam in instrumentom EU.

EU ugotavlja, da Albanija v svojem stališču AD 10/25 CONF-ALB 9 sprejema pravni red EU iz sklopa 4, veljaven na dan 16. junija 2025, ter izjavlja, da bo do pristopa k Evropski uniji pripravljena na njegovo izvajanje, razen na področju kakovosti zraka, kakovosti vode, ravnanja z odpadki, kemikalij in industrijskega onesnaževanja ter obvladovanja tveganj, pri katerih je zaprosila za prehodne ukrepe, v poglavju 27.

EU v skupnem odgovoru na prošnje Albanije za prehodne ukrepe opozarja na svoje splošno pogajalsko izhodišče, po katerem so prehodni ukrepi izjeme in so omejeni časovno in po obsegu, spremlja pa jih načrt z natančno določenimi fazami za uporabo pravnega reda EU. Ti ukrepi ne smejo spreminjati pravil ali politik EU, motiti njihovega pravilnega delovanja ali povzročiti večjega izkrivljanja konkurence. EU ugotavlja, da namerava Albanija sprejeti izvedbene načrte za posamezne uredbe/direktive kot neločljiv del svojega pogajalskega stališča, ter poudarja, da je to pogoj za nadaljnje delo v zvezi s prehodnimi obdobji, zlasti za pripravo tekočih in podrobnih načrtov, za katera so predvidena sredstva, za uskladitev z zadevnimi direktivami/uredbami. Da bi omogočili vsebinsko preučitev zahtev, EU poudarja, kako pomembno je, da Albanija predloži izvedbene načrte za posamezne uredbe/direktive v zgodnji fazi pogajanj in vanje vključi vse elemente, navedene v nadaljevanju.

Predložitev teh izvedbenih načrtov za posamezne uredbe/direktive ne vpliva na stališče EU o sprejetju prošenj Albanije za prehodna obdobja. EU ugotavlja tudi, da bo Albanija redno poročala o izvajanju izvedbenih načrtov za posamezne uredbe/direktive.

1. Poglavje 14 – Prometna politika

EU je seznanjena s prizadevanji Albanije za uskladitev s pravnim redom EU na področju **cestnega prometa** in poudarja, da je potreben nadaljnji napredek.

EU ugotavlja, da se mora Albanija v celoti uskladiti z direktivo o evrovinjetih¹, direktivo o evropskih elektronskih cestninskih sistemih² ter pravnim redom na področju tarif in kriznih ukrepov³, čistih vozil⁴, inteligentnih prometnih sistemov (ITS)⁵ in infrastrukture za alternativna goriva (AFIR)⁶. Albanska zakonodaja je trenutno le delno usklajena z zakonodajo o težah in merah⁷. Opredelitve so sicer skladne z zadevno direktivo, a ključni elementi, kot so zahteve glede teže in dolžine, še niso bili vključeni v nacionalno zakonodajo.

¹ Direktiva 1999/62/ES.

² Direktiva (EU) 2019/520.

³ Uredba (EGS) št. 4058/89 in Uredba (ES) št. 3916/90.

⁴ Direktiva (EU) 2019/1161.

⁵ Direktiva (EU) 2010/40.

⁶ Uredba (EU) št. 2023/1804.

⁷ Direktiva 96/53/ES.

EU poudarja potrebo po nadaljnem usklajevanju in vzpostavitvi nacionalnih točk dostopa, kot je bilo zahtevano v prejšnjem pravnem redu na področju ITS.

EU pozdravlja prizadevanja Albanije, da bi v celoti izpolnila zahteve pravnega reda EU na področju izboljšanja varnosti cestne infrastrukture. EU opozarja, da je treba zakonodajo na področju razpoznavnih znakov in varnosti v cestnem prometu v celoti uskladiti s pravnim redom EU, vključno z direktivo o čezmejni izmenjavi informacij o prometnih prekrških, povezanih z varnostjo v cestnem prometu⁸.

EU pozdravlja, da se je Albanija uskladila s pravnim redom EU na področju usposabljanja voznikov⁹ in na področju voznških dovoljenj¹⁰. EU poudarja, da mora biti nacionalna zakonodaja v celoti usklajena z določbami EU o velikosti in teži vozil¹¹. EU poudarja potrebo po uskladitvi s pravnim redom EU na področju cestnih prevoznikov¹² in dostopa do trga cestnega prevoza blaga¹³. EU poudarja pomen celovitega izvajanja pravnega reda na področju mednarodnega potniškega prometa¹⁴, zlasti v zvezi z novimi določbami, uvedenimi s svežnjem o mobilnosti I.

EU je seznanjena z delno uskladitvijo Albanije s socialnimi določbami, med drugim glede časa vožnje in počitka¹⁵, ter poziva k nadaljnjim prizadevanjem za celovito izvajanje. EU Albanijo poziva, naj zagotovi popolno izvajanje v zvezi s tahografi in dokonča prehod na pametno različico.

Na področju **železniškega prometa** EU pozdravlja ukrepe, sprejete v zvezi z ločevanjem upravljanja infrastrukture in železniških dejavnosti, ki je temelj enotnega evropskega železniškega območja. EU poziva k nadaljnjim izboljšavam varnosti na železnici, v institucionalnem okviru in glede standardov interoperabilnosti ter k tesnejšemu sodelovanju z Evropsko železniško agencijo (ERA). EU poudarja tudi, da se mora Albanija uskladiti z evropskim železniškim omrežjem za konkurenčen tovorni promet¹⁶ in ga izvajati ter tako zagotoviti večjo vključenost v prometno omrežje EU.

⁸ Direktiva (EU) 2015/413.

⁹ Direktiva (EU) 2022/2561.

¹⁰ Direktiva 2006/126/ES.

¹¹ Ker se nekatere vrednosti za težka vozila razlikujejo od vrednosti iz Priloge I k Direktivi 96/53/ES.

¹² Uredba (ES) št. 1071/2009.

¹³ Uredba (ES) št. 1072/2009.

¹⁴ Uredba (ES) št. 1073/2009 in Uredba (EU) št. 361/2014.

¹⁵ Uredba (ES) št. 561/2006.

¹⁶ Direktiva 2012/34/EU, kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2016/2370, in ustrezni izvedbeni akti.

EU Albanijo poziva, naj se uskladi z **direktivo o kombiniranem prevozu**¹⁷, vključno s popolno uskladitvijo s preходом EU na železniški in vodni promet.

EU pozdravlja uskladitev Albanije s pravnim redom EU na področju **pravic letalskih potnikov** in jo spodbuja, naj se še naprej usklajuje s pravicami potnikov v avtobusnem, vodnem in železniškem prometu¹⁸, vključno z določbami EU o odgovornosti prevoznikov, pa tudi v zvezi s krepitvijo izvršilnih organov in njihovih nadzornih dejavnosti.

EU ugotavlja, da je Albanija dosegla napredek pri usklajevanju s pravnim redom EU na področju **letalstva**, kar zadeva dostop do trga. EU pozdravlja uskladitev Albanije s pravnim redom EU na področju letaliških pristojbin in zemeljske oskrbe. EU poudarja potrebo, da se Albanija uskladi s pravnim redom na področju varnosti v letalstvu, aerodromov, letalskega osebja, dronov, informacijske varnosti, storitev, raziskav o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba (SESAR), delovanja trga, okoljskega hrupa, delovnega časa, varnosti v letalstvu, pa tudi poročanja o dogodkih ter preiskav letalskih nesreč in incidentov. EU je seznanjena tudi z delno uskladitvijo Albanije na področju varnosti v civilnem letalstvu in poudarja, da si je treba še naprej prizadevati za uskladitev na tem področju.

EU je seznanjena z delno uskladitvijo Albanije s pravnim redom EU na področju **pomorskega prometa in pomorske varnosti** ter spodbuja nadaljnje izboljšave njenega pravnega okvira na področju olajševanja trgovine, zlasti v zvezi z interoperabilnostjo, poročanjem in tehničnimi specifikacijami. EU poudarja, da se mora Albanija uskladiti s pravnim redom EU na področju morskih pristanišč in pomorske varnosti, tudi na področjih, kot so spremljanje ladijskega prometa Skupnosti, zahteve glede zasnove tankerjev in nadzor države zastave. EU spodbuja stalna prizadevanja za uskladitev s pravnim redom EU za zmanjšanje vplivov na okolje in onesnaževanja ob hkratnem izpolnjevanju zahtev Mednarodne pomorske organizacije (IMO) in Odbora za varnost na morju in preprečevanje onesnaževanja z ladij.

¹⁷ Direktiva 92/106/EGS.

¹⁸ Uredba (EU) št. 181/2011, Uredba (EU) št. 1177/2010 in Uredba (EU) št. 2021/782.

EU pozdravlja črtanje Albanije s „črnega seznama“ Pariškega memoranduma o soglasju glede nadzora, ki ga opravlja inšpekcija za varnost plovbe, in ugotavlja, da je trenutno uvrščena na „sivi seznam“. EU poudarja, da mora Albanija pospešiti usklajevanje s pravnim redom EU na področju pomorske inšpekcije države pristanišča, in jo poziva, naj sprejme vse potrebne ukrepe za pridružitvev Pariškemu memorandumu o soglasju.

EU Albanijo spodbuja, naj se v celoti uskladi s pravnim redom EU o krepitvi varnosti v pristaniščih¹⁹ ter povečanju zaščite na ladjah in v pristaniščih²⁰, ki presega mednarodne obvezne ukrepe Mednarodnega kodeksa o zaščiti ladij in pristanišč Mednarodne pomorske organizacije.

EU ugotavlja, da Albanija nima **celinskih** plovnih **poti**, temveč le rekreacijsko plovbo na jezerih, in nima skupnih povodij z EU, čeprav so za jezera, ki si jih deli s Severno Makedonijo in Črno goro, sklenjeni mednarodni sporazumi o prevozu. EU poudarja, da se mora Albanija uskladiti s pravnim redom EU na področju plovil, dostopa do trga, delovnih mest, spretnosti in okoljskih standardov. Pravni red o rečnih informacijskih sistemih se za Albanijo uporablja le, če država načrtuje vključitev svojih jezer v vseevropska prometna omrežja.

EU poudarja pomen vključevanja okoljskih vidikov v prometni sektor in Albanijo poziva, naj jih vključi v fazo izvajanja pravnega reda EU na področju prometa.

EU Albanijo spodbuja, naj se še naprej **bori proti korupciji na področju prometne politike**, in sicer s konkretnimi ukrepi za integriteto, odgovornost in preglednost, vključno z javnimi naročili, licenciranjem in dovoljenji ter inšpekcijskimi pregledi.

¹⁹ Direktiva (ES) 2005/65.

²⁰ Uredba (ES) št. 725/2004.

2. Poglavje 15 – Energetika

EU v zvezi s horizontalno energetske zakonodajo pozdravlja nacionalni energetski in podnebni načrt (NEPN) Albanije za obdobje 2021–2030 ter jo poziva, naj dokonča pregled in posodobitev v skladu s cilji in priporočili Energetske skupnosti za leto 2030. Močno ji tudi priporoča, naj svojo nacionalno zakonodajo še bolj uskladi z uredbo o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov²¹ in konkretno dokaže, da jo izvaja.

EU poudarja, da je treba vključiti cilje Energetske skupnosti za povečanje **energetske učinkovitosti** do leta 2030. Albaniji močno priporoča, naj pospeši zakonodajno in institucionalno usklajevanje s pravnim redom EU na področju energetske učinkovitosti, zlasti z direktivo o energetski učinkovitosti²² in direktivo o energetski učinkovitosti stavb²³, vključno s potrebnimi veljavnimi kaznimi. Obenem jo poziva, naj z izvajanjem dolgoročne strategije prenove ter uskladitvijo z okoljsko primerno zasnovo in standardi za proizvode še naprej razvija svojo zakonodajo. EU pozdravlja uskladitev Albanije s pravnim redom EU na področju označevanja z energijskimi nalepkami²⁴, kar je korak, ki prispeva k izboljšanju energetske učinkovitosti.

EU pozdravlja ambicije Albanije glede ciljev na področju **energije iz obnovljivih virov** in poudarja, da mora dokončati uskladitev s pravnim redom na področju energije iz obnovljivih virov, zlasti v zvezi z biogorivi. Poudarja, da je treba dokončati uskladitev s pravnim redom EU na področju izdajanja dovoljenj²⁵, da bi pospešili uvajanje energije iz obnovljivih virov. Albanijo poziva, naj poskrbi, da bo sposobna spodbujati energijo iz obnovljivih virov.²⁶

EU Albaniji močno priporoča, naj zagotovi zanesljivost oskrbe s plinom, električno energijo in nafto ter zagotovi zadostne zaloge in jih tudi začne ustvarjati. Poziva jo, naj v zvezi s plinom izvaja ključne določbe o mehanizmu za porazdelitev bremen in dokonča postopke certificiranja. Poziva jo tudi, naj se v zvezi z električno energijo uskladi s pravnim redom Unije na področju pripravljenosti na tveganja²⁷. EU poudarja pomen nadaljnjega usklajevanja s pravnim redom Unije na področju zalog nafte²⁸.

²¹ Uredba (EU) št. 2018/1999.

²² Direktiva (EU) 2018/2002.

²³ Direktiva 2010/31/EU, kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2018/844. Ta pravni okvir je bil razveljavljen z Direktivo (EU) 2024/1275 (prenovitev).

²⁴ Uredba (EU) 2017/1369.

²⁵ Uredba (EU) št. 2022/2577.

²⁶ Direktiva (EU) 2023/2413 o spremembi Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 in Direktive 98/70/ES.

²⁷ Uredba (EU) št. 2019/941.

²⁸ Direktiva Sveta 2009/119/ES.

EU je seznanjena z napredkom, ki ga je Albanija dosegla v zvezi s **svežnjem ukrepov za povezovanje trga električne energije**²⁹, in ji močno priporoča, da se z njim popolnoma uskladi in ga izvaja. Pozdravlja ločevanje in certificiranje operaterjev prenosnih sistemov ter izpostavlja ukrepe, sprejete za vzpostavitev konkurenčnega trga z električno energijo. Albaniji močno priporoča, naj se uskladi s smernico za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti, smernico za izravnavo električne energije in smernico za terminsko dodeljevanje zmogljivosti, smernicami za obratovanje sistema ter postopkom iz omrežnega kodeksa za izredne razmere in ponovno vzpostavitev sistema, vzpostavi pa naj tudi trg znotraj dneva, da bo še bolj povezana z regionalnimi elektroenergetskimi sistemi in elektroenergetskim sistemom EU.

EU je seznanjena s prizadevanji Albanije za uskladitev s pravnim redom Unije na področju **notranjega trga plina**³⁰ in ji močno priporoča dosledno izvajanje zlasti modela „integralne REMIT“ in zahtev Agencije EU za sodelovanje energetske regulatorje³¹. EU izpostavlja, da se pravila trga z zemeljskim plinom kontinuirano izvajajo prek pooblastil regulativnega organa za energijo.

EU priznava, da je Albanija delno usklajena s **pravnim redom Euratoma** na področju **jedrske varnosti in nadzornih ukrepov ter varnosti pred sevanjem in nadzornih ukrepov v zvezi s sevanjem**. Albanijo poziva, naj dokonča zakonodajno, institucionalno in operativno uskladitev z zahtevami Euratoma. To med drugim pomeni, da mora biti vsa primarna in sekundarna zakonodaja Euratoma, ki se uporablja za vse države članice EU, ne glede na to, ali proizvajajo jedrsko energijo ali ne, ustrezno vključena v nacionalno zakonodajo. Poleg tega EU Albanijo spodbuja, naj okrepi prizadevanja za pridružitve evropskemu sistemu izmenjave informacij ob radioloških izrednih dogodkih (ECURIE) in evropski platformi za izmenjavo radioloških podatkov (EURDEP). EU Albanijo spodbuja, naj se še naprej **bori proti korupciji na področju energetske politike**, in sicer s konkretnimi ukrepi za integriteto, odgovornost in preglednost, vključno z javnimi naročili, licenciranjem in dovoljenji ter inšpekcijskimi pregledi.

²⁹ Direktiva (EU) 2019/944, Uredba (EU) 2019/943, Uredba (EU) 2019/942 in Uredba (EU) 2019/941.

³⁰ Direktiva 2009/73/ES, vključno s kodeksi plinskih omrežij, Uredba (EU) 2017/460, Uredba (EU) 2017/459 in Uredba (EU) 703/2015, Uredba (EU) št. 1227/2011.

³¹ Uredba (EU) 2019/942.

3. Poglavje 21 – Vseevropska omrežja

EU poudarja, da se mora Albanija uskladiti s pravnim redom EU na področju **vseevropskega energetskega omrežja (TEN-E)**. Albanijo poziva, naj vzpostavi dolgoročno načrtovanje infrastrukture, izvede potrebne strategije, preuči možnosti za obnovljive vire energije na morju, razvije z njimi povezana omrežja ter razogljči industrijo in promet ter oceni potrebe po naložbah v infrastrukturo, zlasti v prenos in shranjevanje električne energije ter nadgradnjo omrežij v pametna omrežja. EU poudarja, da mora Albanija pri izdajanju dovoljenj, ki zadevajo infrastrukturo, povečati učinkovitost in okoljsko skladnost.

EU ugotavlja, da je Albanija delno usklajena z **vseevropskim prometnim omrežjem (TEN-T)**, in ji močno priporoča, naj se pri vseh načinih prevoza v celoti uskladi s povezanim pravnim redom EU in ga izvršuje. Obenem jo opozarja na novo uredbo o omrežju TEN-T³², ki je začela veljati leta 2024. Poudarja, da mora Albanija okrepiti svoj institucionalni okvir in upravno zmogljivost za razvoj in spremljanje omrežja TEN-T. Poleg tega ji močno priporoča, naj pripravi prihodnje prednostne projekte omrežja TEN-T in si kontinuirano prizadeva za dokončanje projektov v zvezi z evropskim prometnim koridorjem Zahodni Balkan–vzhodno Sredozemlje.

EU Albanijo spodbuja, naj se še naprej **bori proti korupciji na področju vseevropskih omrežij**, in sicer s konkretnimi ukrepi za integriteto, odgovornost in preglednost, vključno z javnimi naročili, licenciranjem in dovoljenji ter inšpekcijskimi pregledi.

4. Poglavje 27 – Okolje in podnebne spremembe

EU spodbuja Albanijo, naj zagotovi, da bodo okoljevarstvene zahteve vključene v oblikovanje in izvajanje drugih področnih politik in da se bo spodbujal razvoj z nizkimi emisijami, ki bo gospodaren z viri in odporen na podnebne spremembe. Opozarja tudi, da bi bilo treba pri vseh novih naložbah že zdaj spoštovati nacionalno okoljsko zakonodajo v skladu s pravnim redom EU.

³² Uredba (EU) 2024/1679.

EU ugotavlja, da je Albanija dosegla določen napredek pri usklajevanju s pravnim redom EU na področju **horizontalne okoljske zakonodaje**, ki se pogosto imenuje „okoljska pravna država“, vendar poudarja, da mora znatno izboljšati usklajevanje in izvajanje zakonodaje v tem sektorju. Poudarja, da bi bilo treba okrepiti zmogljivosti za inšpekcijske preglede in izvrševanje, zlasti da bi učinkoviteje preprečevali in obravnavali okoljsko kriminaliteto. Ugotavlja še, da je potrebno nadaljnje usklajevanje na področju okoljskih presoj načrtov, programov in projektov. EU Albaniji močno priporoča, naj zagotovi učinkovito uskladitev in izvajanje direktive o presoji vplivov na okolje³³ in direktive o strateški okoljski presoji³⁴, in sicer z izvajanjem vključujočih presoj vplivov, in tako poskrbi, da je sprejetje ustreznih javnih načrtov in programov ter odobritev različnih javnih in zasebnih projektov v skladu s pravnim redom EU na področju okoljskih presoj, pri čemer naj javnost učinkovito vključi v pripravo projektov in načrtov v zvezi z okoljem. V podporo temu naj Albanija okrepi svoje upravne zmogljivosti in strukture ter vложи znatna sredstva.

EU ugotavlja, da so spremembe zakona o zavarovanih območjih (zakon št. 21/2024) in podaljšanje zakonodaje o strateških naložbah iz leta 2015 vzbudile pomisleke, saj vodijo v obsežne turistične in industrijske naložbe na zavarovanih območjih ter zdaj dovoljujejo dejavnosti, ki bi lahko ogrozile ekološke vrednote in vrednote biotske raznovrstnosti Albanije, vključno s potencialnimi območji Natura 2000, v nasprotju s standardi EU.

EU pozdravlja zavezo Albanije, da se bo do leta 2026 uskladila z direktivo o strateški okoljski presoji, do leta 2027 pa z direktivo o presoji vplivov na okolje ter da namerava leta 2027 sprejeti akcijski načrt, vključno s krepitvijo zmogljivosti, časovnim načrtom in spremljanjem. Seznanjena je tudi z namero Albanije, da bo do leta 2027 zagotovila, da bodo vse naložbe v infrastrukturo in okoljske presoje v celoti skladne s pravnim redom EU ter da bodo vsebovale ustrezno usklajevanje in oceno učinka.

³³ Direktiva 2011/92/EU, spremenjena z Direktivo 2014/52/EU.

³⁴ Direktiva 2001/42/ES.

EU ugotavlja tudi, da je Albanija napredovala pri usklajevanju z Aarhuškim pravnim redom, zlasti na področju dostopa do informacij, udeležbe javnosti in dostopa do pravnega varstva, ter jo poziva, naj nadaljuje s temi prizadevanji. Poudarja, da je treba dodatno pozornost nameniti zagotavljanju, da lahko javnost, vključno z organizacijami civilne družbe, izpodbija načrte, in Albanijo poziva, naj hitro razreši ta vprašanja, in sicer v skladu z Aarhuškim pravnim redom. Znova poudarja, da je prav tako treba zagotoviti, da imajo posamezniki in nevladne organizacije dostop do sodišč v skladu z uveljavljenimi standardi za dostop do pravosodja v okoljskih zadevah, med drugim tudi v sektorjih narave in kakovosti zraka ter vodnem sektorju, za katere ni na voljo izrecnih določb sekundarne zakonodaje EU, temveč le sodna praksa. Vendar je EU zaskrbljena, da so se v praksi večji infrastrukturni naložbeni projekti izvajali brez ustrezne preglednosti in postopkov posvetovanja.

EU poudarja, da je Albanija usklajena z direktivo INSPIRE³⁵, in jo poziva k nadaljnjemu razvoju infrastrukture za prostorske podatke ter zagotavljanju razpoložljivosti in dostopnosti geoprostorskih okoljskih podatkov. Pozdravlja tudi ustanovitev medinstitucionalne skupine za boj proti okoljski kriminaliteti in poudarja, da se mora Albanija uskladiti z direktivo o okoljski kriminaliteti³⁶. Poudarja še, da se mora Albanija uskladiti z direktivo o okoljski odgovornosti³⁷. Albanijo tudi poziva, naj dejavno sodeluje v obstoječih mrežah EU okoljskih strokovnjakov (tj. IMPEL, ENPE, EUFJE in EnviCrimeNet) za uveljavljanje okoljskega prava, ter poudarja, da je treba okrepiti zmogljivosti vseh akterjev v verigi uveljavljanja zadevnega prava, kot so pravosodni in okoljski inšpektorati, in njihovo odpornost na poskuse neprimerne vplivanja. EU ugotavlja, da je Albanija izkoristila nekatere pobude programa LIFE in da želi biti v prihodnje v celoti vključena v program. Poudarja tudi, da je treba zagotoviti verodostojno finančno načrtovanje za prihodnje izvajanje pravnega reda EU.

³⁵ Direktiva 2007/2/ES o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE).

³⁶ Direktiva (EU) 2024/1203.

³⁷ Direktiva 2004/35/ES.

EU ugotavlja, da si mora Albanija še naprej prizadevati za večjo usklajenost s pravnim redom EU na področju **kakovosti zraka**, tudi z razširitvijo in izboljšanjem sistema za spremljanje zraka. Albanijo spodbuja, naj si še naprej prizadeva za uskladitev in izvajanje pravnega reda na področju kakovosti zraka, utrdi obstoječi sistem spremljanja in strukture za zbiranje in obdelavo podatkov ter prihodnje poročanje Komisiji, okrepi upravne zmogljivosti ter vlaga v potrebne človeške vire in opremo. EU poudarja, da si mora Albanija še naprej prizadevati za nadaljnje zmanjšanje onesnaženosti zraka. Seznanjena je z načrti Albanije, da bo do leta 2026 posodobila svojo strategijo in načrt upravljanja za kakovost zraka, do leta 2028 razširila spremljanje in razvila modeliranje ter do leta 2027 zagotovila javni dostop do podatkov o kakovosti zraka v realnem času. Albanijo tudi spodbuja, naj pred pristopom ratificira Göteborgski protokol h Konvenciji o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja.

EU se seznana z dejstvom, da je Albanija zaprosila za prehodno obdobje, v katerem bi bila do leta 2036 ali za šest let po datumu pristopa k EU izvzeta iz doslednega izvajanja členov 13 in 19 Direktive (EU) 2024/2881 o kakovosti zunanjega zraka in čistejšem zraku za Evropo.

EU je seznanjena z informacijami, ki so bile predložene v podporo tej prošnji. Albanijo poziva, naj ponovno razmisli o svoji prošnji glede člena 19. EU meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o tej prošnji glede člena 13, in Albanijo poziva, naj predloži izvedbeni načrt za zadevno direktivo, ki bo vključeval:

- a. trenutno stanje razpoložljivih sredstev za spremljanje;
- b. trenutne ravni onesnaževal;
- c. trenutno razpoložljiva orodja za spremljanje emisij;
- d. časovni načrt za izvajanje pravnega reda EU, vključno s postopnim uvajanjem za doseganje mejnih vrednosti.

EU se seznaja z dejstvom, da je Albanija zaprosila za prehodno obdobje, v katerem bi bila do leta 2036 ali za šest let po datumu pristopa k EU izvzeta iz doslednega izvajanja člena 4 Direktive (EU) 2016/2284 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka (direktiva o nacionalnih zgornjih mejah emisij) in Priloge II k navedeni direktivi.

EU je seznanjena z informacijami, ki so bile predložene v podporo tej prošnji. Kljub temu meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o tej prošnji, in Albanijo poziva, naj predloži izvedbeni načrt za zadevno direktivo, ki bo vključeval:

- a. trenutno stanje emisij onesnaževal zraka in trenutna prizadevanja za njihovo zmanjšanje;
- b. težave, s katerimi se sooča pri doseganju ciljev zmanjšanja emisij;
- c. trenutno razpoložljiva orodja za spremljanje emisij;
- d. časovni načrt za izvajanje pravnega reda EU, vključno s postopnim uvajanjem mejnih vrednosti.

EU ugotavlja, da je Albanija dobro usklajena na področju hlapnih organskih spojin v barvah in delno usklajena na področju emisij hlapnih organskih spojin. Albaniji močno priporoča, naj izvaja direktive ter nameni ustrezne finančne in človeške vire.

EU se seznaja z dejstvom, da je Albanija zaprosila za prehodno obdobje, v katerem bi bila do leta 2036 ali za šest let po datumu pristopa k EU izvzeta iz doslednega izvajanja člena 3 Direktive 2009/126/ES o rekuperaciji bencinskih hlapov na drugi stopnji med oskrbo motornih vozil na bencinskih servisih ter člena 3, odstavek 1, člena 4, odstavek 1, člena 5, odstavek 1, in člena 6, odstavek 1, Direktive 94/63/ES z dne 20. decembra 1994 o nadzorovanju emisij hlapnih organskih spojin pri skladiščenju bencina in njegovi distribuciji iz terminalov do bencinskih servisov.

EU je seznanjena z informacijami, predloženimi v podporo njenima prošnjama v zvezi s pravnim redom na področju hlapnih organskih spojin. Kljub temu meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o tej prošnji, in Albanijo poziva, naj predloži zadevne izvedbene načrte za zadevni direktivi, ki bo vključeval:

- a. trenutno stanje in tehnologije, ki so na voljo za hlapne organske spojine;
- b. naložbe, potrebne za doseganje ciljev EU;
- c. časovni načrt za izvajanje, vključno s postopnim uvajanjem pravnega reda EU.

EU ugotavlja, da je Albanija le delno usklajena s pravnim redom EU na področju **ravnanja z odpadki** in da si mora močno prizadevati za napredek v tem sektorju, tudi tako, da oceni vpliv nastajanja odpadkov in obdelave odpadkov na okolje. Ugotavlja tudi, da Albanija še ni povsem usklajena z okvirno direktivo o odpadkih³⁸, direktivo o odpadni električni in elektronski opremi³⁹, uredbo o embalaži in odpadni embalaži⁴⁰ ter večino pravnega reda EU na področju odpadkov. EU poudarja, da je potrebna uskladitev s pravnim redom EU na področju plastičnih proizvodov za enkratno uporabo⁴¹. Poleg tega ugotavlja, da je na področju pošiljk odpadkov⁴² in baterij⁴³ uveden nov pravni red EU, ki uvaja strožje zahteve glede trajnostnosti in ravnanja z odpadki. Spodbuja nadaljnje vključevanje vidikov krožnega gospodarstva, zlasti razmislek o vključitvi vidikov življenjskega cikla proizvodov, ki niso povezani z odpadki.

EU je seznanjena z zavezo Albanije, da bo okrepila raven približevanja zakonodaje pravnemu redu EU na področju ravnanja z odpadki ter izboljšala in utrdila notranji sistem ravnanja z odpadki, vključno z operacionalizacijo nacionalne agencije za ravnanje z odpadki, ter tako leta 2025 sprejela nov zakon o ravnanju z odpadki in zakon o razširjeni odgovornosti proizvajalca.

³⁸ Direktiva 2008/98/EU.

³⁹ Direktiva 2012/19/EU.

⁴⁰ Uredba (EU) 2025/40. Direktiva 94/62/ES se razveljavi z učinkom od 12. avgusta 2026, razen posebnih izjem, kot je navedeno v členu 70 Uredbe.

⁴¹ Direktiva 2019/904/EU.

⁴² Uredba (EU) 2024/1157.

⁴³ Uredba (EU) 2023/1542.

EU se seznaja z dejstvom, da je Albanija zaprosila za prehodno obdobje, v katerem bi bila do leta 2036 ali za šest let po datumu pristopa k EU izvzeta iz doslednega izvajanja členov 11 in 22 Direktive 2008/98/ES (okvirna direktiva o odpadkih).

EU je seznana z informacijami, ki jih je Albanija predložila v podporo tej prošnji. Kljub temu meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o tej prošnji, in Albanijo poziva, naj predloži izvedbeni načrt za zadevno direktivo, ki bo vključeval:

- a. trenutne izzive v zvezi z ravnanjem z odpadki, vključno z vprašanji infrastrukture in zbiranja;
- b. finančne in tehnične omejitve za zbiranje bioloških odpadkov po vsej državi do leta 2030;
- c. ključne naložbe, vključno s projekcijami stroškov, ki so potrebne za integriran sistem ravnanja z odpadki;
- d. strategije za povečanje ozaveščenosti in udeležbe javnosti;
- e. časovni načrt za izvajanje, vključno s postopnim uvajanjem ciljev pravnega reda EU.

EU se seznaja z dejstvom, da je Albanija zaprosila za prehodno obdobje, v katerem bi bila do leta 2040 ali za deset let po datumu pristopa k EU izvzeta iz doslednega izvajanja členov 50 in 52 Uredbe (EU) 2025/40 (uredba o embalaži in odpadni embalaži).

EU je seznanjena z informacijami, ki so bile predložene v podporo tej prošnji. Kljub temu meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o tej prošnji, in Albanijo poziva, naj predloži izvedbeni načrt za zadevno uredbo, ki bo vključeval:

- a. recikliranje ključnih materialov in s tem povezane stroške prevoza;
- b. naložbe, potrebne za usklajenost s pravnim redom EU;
- c. razvoj razširjene odgovornosti proizvajalca;
- d. nihanje odpadne embalaže zaradi turizma;
- e. izzive pri izvajanju kavcijskega sistema in podpiranju MSP, ki se ukvarjajo z recikliranjem;
- f. strategije za povečanje ozaveščenosti in udeležbe javnosti;
- g. časovni načrt za izvajanje, vključno s postopnim uvajanjem pravnega reda EU.

EU se seznana z dejstvom, da je Albanija zaprosila za prehodno obdobje, v katerem bi bila do leta 2036 ali za šest let po datumu pristopa k EU izvzeta iz doslednega izvajanja členov 5 in 6 Direktive Sveta 1999/31/ES odlagališčih odpadkov.

EU je seznanjena z informacijami, ki so bile predložene v podporo tej prošnji. Kljub temu meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o tej prošnji, in Albanijo poziva, naj predloži izvedbeni načrt za zadevno direktivo, ki bo vključeval:

- a. izzive pri preusmerjanju z odlagališč in predhodni obdelavi odpadkov;
- b. naložbe, potrebne za odlaganje komunalnih odpadkov na letališčih ter njihovo recikliranje in predelavo, da se izpolnijo zahteve pravnega reda EU;
- c. zmogljivosti za recikliranje in stroške izvoza;
- d. status načrtov za kompostiranje zelenih odpadkov in recikliranje odpadne hrane;
- f. strategije za povečanje ozaveščenosti in udeležbe javnosti;
- g. časovni načrt za izvajanje, vključno s postopnim uvajanjem pravnega reda EU.

EU je seznanjena z napredkom Albanije pri izpolnjevanju pravnega reda EU na področju **kakovosti vode** in poudarja, kako pomembno je dodeliti potrebna upravna in finančna sredstva za zagotovitev učinkovitega izvajanja. Seznanjena je tudi s tem, da je Albanija uskladila zakonodajo z okvirno direktivo o vodah. EU ji močno priporoča, naj dokonča načrte upravljanja povodij za vsa vodna območja in zagotovi finančna sredstva za njihovo izvedbo. EU je seznanjena tudi z dobro strukturiranim institucionalnim okvirom Albanije v zvezi s čiščenjem komunalne odpadne vode ter znatnimi potrebami po naložbah in zmogljivostih na tem področju. Poudarja pomen ohranjanja visokih standardov kakovosti vode za varovanje javnega zdravja in okolja. Opozarja na pomen varne in čiste pitne vode. Albaniji tudi močno priporoča, naj se še bolj uskladi z določbami pravnega reda EU na področju pitne vode⁴⁴. Poudarja, da mora Albanija imeti načrte za hitro in učinkovito odzivanje na poplave. Spodbuja jo, naj ukrepa v zvezi s slabo razvrstitvijo kopalnih območij, in sicer naj v skladu s pravnim redom Unije na področju kopalnih voda⁴⁵ izvaja ustrezne ukrepe upravljanja in po potrebi uvede prepoved plavanja. Nadalje poudarja, da je pomembno razviti delujoč sistem za spremljanje voda, da bi identificirali onesnažene vode in določili območja, ranljiva za onesnaževanje z nitrati.

EU poudarja, da se mora Albanija uskladiti z okvirno direktivo o morski strategiji in dodeliti zadostna sredstva za njeno izvajanje. Albaniji močno priporoča, naj pospeši napredek v zvezi z direktivo o podzemni vodi, da bi dosegla popolno uskladitev, ter okrepi svoje upravne in tehnične zmogljivosti. Albanijo poziva, naj z vzpostavitev sistema spremljanja in krepitevjo zmogljivosti izboljša usklajenost s pravnim redom EU na področju standardov kakovosti okolja⁴⁶.

EU poudarja, da mora Albanija kljub opaznemu napredku, ki ga je dosegla pri direktivi o poplavih, pripraviti načrte za hiter in učinkovit odziv na poplave, hkrati pa zagotoviti kontinuirano usklajevanje z okvirno direktivo o vodah, okrepiti organe civilne zaščite in nadaljevati posvetovanja za reševanje prihodnjih izzivov.

⁴⁴ Direktiva (EU) 2020/2184.

⁴⁵ Izvedbeni sklep Komisije 2011/321/EU.

⁴⁶ Direktiva 2008/105/ES.

EU se seznaja z dejstvom, da je Albanija zaprosila za prehodno obdobje, v katerem bi bila izvzeta iz doslednega izvajanja členov 4, 8, 11, 13 in 16 Direktive 2000/60/ES (okvirna direktiva o vodah). Seznana je, da bo Albanija določila dolžino prehodnega obdobja, potem ko bo pripravila izvedbeni načrt za zadevno direktivo.

EU je seznana z informacijami, ki so bile predložene v podporo tej prošnji. Kljub temu meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o tej prošnji, in Albanijo poziva, naj predloži izvedbeni načrt za zadevno direktivo, ki bo vključeval:

- a. trenutne razmere na področju kakovosti vode in načrte za spremljanje kakovosti vode;
- b. ključno infrastrukturo za čistilne naprave ter pravne in institucionalne izzive v zvezi s pravnim redom EU;
- c. podrobnosti o varnosti vode, spremljanju kakovosti in novih onesnaževalih;
- d. potrebne naložbe, stroške in časovni okvir za kratko-, srednje- in dolgoročne ukrepe;
- e. časovni načrt za izvajanje, vključno s postopnim uvajanjem ciljev pravnega reda EU.

EU se seznaja z dejstvom, da je Albanija zaprosila za prehodno obdobje, v katerem bi bila do leta 2050 ali za 20 let po datumu pristopa k EU izvzeta iz doslednega izvajanja člena 3(1), člena 4(1), člena 5(2), člena 6(1) in člena 7 Direktive 91/271/EGS o čiščenju komunalne odpadne vode v letu 2027.

EU je seznana z informacijami, ki so bile predložene v podporo tej prošnji. Kljub temu meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o tej prošnji, in Albanijo poziva, naj predloži izvedbeni načrt za zadevno direktivo, v katerem bodo upoštevane zahteve prenovljene Direktive (EU) 2024/3019 (direktiva o čiščenju komunalne odpadne vode) in ki bo vključeval:

- a. trenutno stanje glede obstoječih čistilnih naprav;
- b. naložbe in ukrepe za krepitev zmogljivosti, da bi izpolnili zahteve direktive o čiščenju komunalne odpadne vode;
- c. ključne mejnike za zbiranje in čiščenje odpadnih voda do leta 2040 oziroma 2050;
- d. časovni načrt za izvajanje, vključno s postopnim uvajanjem pravnega reda EU.

EU se seznanja z dejstvom, da je Albanija zaprosila za prehodno obdobje, v katerem bi bila do leta 2040 ali za deset let po datumu pristopa k EU izvzeta iz doslednega izvajanja členov 5 in 14 Direktive (EU) 2020/2184 o kakovosti vode, namenjene za prehrano ljudi, ter Priloge I, dela A in C, k navedeni direktivi.

EU je seznanjena z informacijami, ki jih je predložila v podporo svoji zahtevi. Kljub temu meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o tej prošnji, in Albanijo poziva, naj predloži izvedbeni načrt za zadevno direktivo, ki bo vključeval:

- a. trenutne razmere na področju kakovosti pitne vode in načrte za spremljanje kakovosti;
- b. prednostno razvrščanje naložb, financiranje in načrte za prehodno obdobje, v katerih so obravnavani upravni izzivi ter izzivi v zvezi s financiranjem in cenovno dostopnostjo;
- c. finančna prizadevanja in strategije za krepitev zmogljivosti;
- d. mejnike za spremljanje kakovosti vode, skladnost in pristop, ki temelji na tveganju, do leta 2040;
- e. časovni načrt za izvajanje, vključno s postopnim uvajanjem pravnega reda EU.

EU se seznanja z dejstvom, da je Albanija zaprosila za prehodno obdobje, v katerem bi bila izvzeta iz doslednega izvajanja členov 3, 4, 5 in 6 Direktive 91/676/EGS o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov. Seznanjena je, da bo Albanija določila dolžino prehodnega obdobja, potem ko bo pripravila izvedbeni načrt za zadevno direktivo.

EU je seznanjena z informacijami, ki so bile predložene v podporo tej prošnji. Kljub temu meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o tej prošnji, in Albanijo poziva, naj predloži izvedbeni načrt za zadevno direktivo, ki bo vključeval:

- a. identifikacijo onesnaženih voda ali voda, ki jim grozi onesnaženje, in določitev območij, ranljivih za onesnaževanje z nitrati;

- b. razvoj prostovoljnih kodeksov kmetijske prakse in sprejetje obveznih akcijskih načrtov za kmete;
- c. spremljanje kakovosti vode za nadzor onesnaževanja z nitrati in omejevanje vnosa dušika iz gnoja;
- d. časovni načrt za izvajanje, vključno s postopnim uvajanjem pravnega reda EU.

EU se seznaja z dejstvom, da je Albanija zaprosila za prehodno obdobje, v katerem bi bila izvzeta iz doslednega izvajanja členov 3 in 6 Direktive 2006/118/ES o varstvu podzemne vode pred onesnaževanjem in poslabšanjem. Seznana je, da bo Albanija določila dolžino prehodnega obdobja, potem ko bo pripravila izvedbeni načrt za zadevno direktivo.

EU je seznana z informacijami, ki so bile predložene v podporo tej prošnji. Kljub temu meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o tej prošnji, in Albanijo poziva, naj predloži izvedbeni načrt za zadevno direktivo, ki bo vključeval:

- a. merila za ocenjevanje stanja podzemne vode (časovni okvir za uporabo standardov kakovosti podzemne vode na ravni EU ter za določitev in uporabo nacionalnih mejnih vrednosti);
- b. določitev pomembnih in stalno naraščajočih trendov koncentracij onesnaževal v ogroženih telesih podzemne vode in opredelitev izhodiščnih točk za obračanje trendov;
- c. ukrepe za preprečevanje ali omejevanje vnosa onesnaževal v podzemno vodo;
- d. podporo procesu opisa značilnosti, razmejitev in ocene stanja na ravni telesa podzemne vode;
- e. časovni načrt za izvajanje, vključno s postopnim uvajanjem pravnega reda EU.

EU se seznaja z dejstvom, da je Albanija zaprosila za prehodno obdobje, v katerem bi bila izvzeta iz doslednega izvajanja načrtov iz člena 7 Direktive 2007/60/ES o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti. Seznana je, da bo Albanija določila dolžino prehodnega obdobja, potem ko bo pripravila izvedbeni načrt za zadevno direktivo.

EU je seznanjena z informacijami, ki so bile predložene v podporo tej prošnji. Kljub temu meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o tej prošnji, in Albanijo poziva, naj predloži izvedbeni načrt za zadevno direktivo, ki bo vključeval:

- a. dokončanje kart poplavne nevarnosti in kart poplavne ogroženosti;
- b. dokončanje načrtov za območja poplavne ogroženosti in odobritev načrtov za povodja;
- c. izvajanje in spremljanje vseh načrtov, saj se trenutno izvaja le eden;
- d. časovni načrt za izvajanje, vključno z razvojem podzakonskih aktov za obvladovanje poplavne ogroženosti in postopnim uvajanjem pravnega reda EU.

EU opozarja na pomen **varstva narave** za zaščito biotske raznovrstnosti Evrope. EU močno priporoča uskladitev s pravnim redom na področju prosto živečih ptic⁴⁷ in habitatov⁴⁸, obenem pa tudi učinkovito spremljanje in zbiranje podatkov ter jasnejšo določitev pristojnosti oblasti, tudi na občinski ravni. Albanija mora dokončati uskladitev z vsemi obveznostmi iz teh direktiv in pospešiti izvajanje. EU je močno zaskrbljena, ker spremenjeni zakon o zavarovanih območjih dovoljuje infrastrukturne projekte, ki bi lahko ogrozili biotsko raznovrstnost in območja Natura 2000, ter Albaniji močno priporoča, naj nemudoma ukrepa in ustrezno nacionalno zakonodajo uskladi s pravnim redom EU na področju varstva narave. EU močno priporoča tudi uskladitev s standardi EU za ohranjanje narave. Albanijo spodbuja, naj ustrezno oceni skladnost infrastrukturnih projektov s standardi EU o biotski raznovrstnosti in varstvu narave, preden dovoli njihovo izvedbo. Albanijo poziva, naj poostri svoje postopke za izdajanje dovoljenj, inšpekcijske preglede in zaprtje živalskih vrtov, ki ne izpolnjujejo zahtev, ter z boljšim spremljanjem in izvrševanjem poveča usklajenost z uredbo CITES⁴⁹. Spodbuja jo, naj izboljša usklajenost z uredbami o dostopu in delitvi koristi⁵⁰, lesu⁵¹ in FLEGT⁵², uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov⁵³, in uredbo o obnovi narave⁵⁴ ter cilji svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost.

⁴⁷ Direktiva 2009/147/ES.

⁴⁸ Direktiva 92/43/EGS.

⁴⁹ Uredba (ES) št. 338/97.

⁵⁰ Uredba (EU) št. 511/2014.

⁵¹ Uredba (EU) št. 995/2010.

⁵² Uredba (ES) št. 2173/2005.

⁵³ Uredba (EU) 2023/1115.

⁵⁴ Uredba (EU) 2024/1991.

EU poudarja, da je pomembno omejiti vpliv **kemikalij** na okolje. Albanijo poziva, naj se uskladi z uredbo o biocidih⁵⁵ ter dodeli več sredstev za inšpekcijske preglede in izvrševanje. EU poudarja, da se je pomembno uskladiti z uredbo REACH⁵⁶ in jo izvajati, tudi s povečanjem sredstev za inšpekcijske preglede, pa tudi z uredbo o soglasju po predhodnem obveščanju⁵⁷, direktivo o azbestu⁵⁸ in uredbo o živem srebru⁵⁹. Albanijo tudi poziva, naj dokonča uskladitev z uredbo o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi⁶⁰. Albaniji močno priporoča, naj se uskladi z direktivo o poskusih na živalih, pri čemer naj posebno pozornost nameni opredelitvam. Poudarja tudi, da je treba povečati prizadevanja za uskladitev s Stockholmsko konvencijo o obstojnih organskih onesnaževalih, zlasti kar zadeva inšpekcijske preglede in izvrševanje.

EU se seznana z dejstvom, da je Albanija zaprosila za prehodno obdobje, v katerem bi bila do 12 mesecev po datumu pristopa k EU izvzeta iz doslednega izvajanja členov 26, 29, 33, 34, 43, 89(2–3), 94(1) in 95 Uredbe (EU) št. 528/2012 o dostopnosti na trgu in uporabi biocidnih proizvodov.

EU je seznana z informacijami, ki jih je predložila v podporo svoji prošnji. Kljub temu meni, da potrebuje podrobnejše informacije, preden bo lahko zavzela stališče o tej prošnji, in Albanijo poziva, naj predloži izvedbeni načrt za zadevno uredbo, ki bo vključeval:

- a. skladnost z registracijo biocidnih proizvodov;
- b. izmenjavo podatkov;
- c. vzajemno priznavanje in izdajanje dovoljenj;
- d. časovni načrt za izvajanje, vključno s postopnim uvajanjem pravnega reda EU.

⁵⁵ Uredba (EU) št. 528/2012.

⁵⁶ Uredba (ES) št. 1907/2006.

⁵⁷ Uredba (EU) št. 649/2012.

⁵⁸ Direktiva 2009/148/ES.

⁵⁹ Uredba (ES) št. 1102/2008.

⁶⁰ Uredba (ES) št. 1272/2008.

EU je seznanjena z nizko stopnjo usklajenosti Albanije z zakonodajo EU o **industrijskem onesnaževanju in obvladovanju tveganja**. Albaniji močno priporoča, naj okrepi prizadevanja za uskladitev, izvajanje in izvrševanje direktive o industrijskih emisijah in uredbe o Evropskem registru izpustov in prenosov onesnaževal, da bi dosegla popolnoma integriran pristop in pozorno spremljala revizijo obeh aktov. Albanijo poziva, naj sprejme potrebne ukrepe za dosledno izvajanje pravnega reda Seveso. Močno ji tudi priporoča hitro uskladitev v zvezi z azbestom, zlasti kar zadeva rušenje stavb in ravnanje z odpadki. Albanijo tudi poziva, naj zagotovi, da bo njeno okoljsko označevanje po pristopu postalo označevanje z okoljskim znakom EU. Nadalje jo poziva, naj okrepi prizadevanja za sistem EMAS ter podpre podjetja pri sprejemanju tega sistema in izvajanju komunikacijskih kampanj.

EU se seznana z dejstvom, da je Albanija zaprosila za prehodno obdobje, v katerem bi bila za [deset] let po datumu pristopa k EU izvzeta iz doslednega izvajanja nekaterih členov iz poglavij II, III in V Direktive 2010/75/EU o industrijskih emisijah. EU je seznanjena z informacijami, predloženimi v podporo njeni prošnji v zvezi z industrijskim onesnaževanjem. Kljub temu meni, da bo EU potrebovala natančnejše informacije, preden bo lahko sprejela stališče glede te zahteve. To prošnjo je treba upoštevati tudi v zvezi z Direktivo (EU) 2024/1785, ki spreminja navedeno direktivo in se bo uporabljala od leta 2026. EU Albanijo poziva, naj predloži izvedbeni načrt za zadevno direktivo, ki bo vključeval:

- a. trenutno stanje ravni industrijskih emisij;
- b. vzpostavitev sistemov spremljanja, poročanja in izdajanja dovoljenj za industrijske obrate;
- c. načrt za popolno uskladitev industrijskih obratov z zahtevami iz direktive o industrijskih emisijah, vključno s predvidenimi stroški;
- d. strategijo za sprejetje rešitev BAT;
- e. naložbe, potrebne za doseganje ciljev pravnega reda EU;
- f. postopno uvajanje in časovni okvir za izvajanje pravnega reda EU.

EU ugotavlja, da je Albanija delno usklajena z direktivo o **hrupu**. Močno ji priporoča, naj določi, katere ceste, železnice, letališča in aglomeracije spadajo na področje uporabe direktive, ter v skladu s tem pripravi strateške karte hrupa in akcijske načrte na področju hrupa. EU pozdravlja sodelovanje Albanije v mehanizmu Unije na področju **civilne zaščite**. Spodbuja jo k nadaljnjemu izboljševanju sistema civilne zaščite. Obenem jo poziva, naj svoj nacionalni komunikacijski sistem za primer nesreč poveže s skupnim komunikacijskim in informacijskim sistemom za primer nesreč (CECIS).

V zvezi s podnebnimi spremembami EU poudarja, da mora Albanija pospešiti trenutno omejeno usklajevanje zakonodaje s pravnim redom EU na področju podnebja. Obenem pozdravlja določen napredek, ki ga je Albanija dosegla s sprejetjem **podnebnih** pravil EU in nacionalnega energetskega in podnebnega načrta. EU poudarja, da si mora Albanija prizadevati za nadaljnje izvajanje nacionalnega sistema za ocenjevanje emisij in odvzemov toplogrednih plinov ter zagotoviti skladnost z zahtevami glede poročanja iz uredbe o upravljanju. Albanijo poziva, naj sprejme dolgoročno strategijo s ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050.

EU spodbuja Albanijo, naj se še bolj uskladi z ustreznim pravnim redom EU na področju kakovosti goriva, zlasti v zvezi z mešanici biogoriv in plinskim oljem, ki se uporabljajo v necestni mobilni mehanizaciji. Poziva jo, naj se uskladi s pravnim redom EU na področju ozonu škodljivih snovi in fluoriranih plinov.

EU poudarja, kako pomembno je, da Albanija doseže napredek pri sistemu EU za trgovanje z emisijami (EU ETS), zlasti pri oblikovanju in izvajanju zakonodaje EU o spremljanju, poročanju, preverjanju in akreditaciji (MRVA)⁶¹, vključno z zakonodajo o spremljanju, poročanju in preverjanju v pomorskem prometu⁶². Poudarja še, da se mora Albanija uskladiti tudi s sekundarno zakonodajo v zvezi z EU ETS, med drugim tudi s tisto, ki se nanaša na register Unije, brezplačno dodelitev, prodajo na dražbi in sektor ladijskega prometa.

⁶¹ Izvedbena uredba (EU) 2018/2066 in Izvedbena uredba (EU) 2018/2067, kakor sta bili spremenjeni.

⁶² Uredba (EU) 2015/757.

EU poudarja tudi, da se mora Albanija uskladiti s CBAM in razviti potrebne zmogljivosti v svoji carinski upravi, ter jo poziva, naj začne priprave.

EU poudarja, da so potrebna nadaljnja prizadevanja v zvezi z rabo zemljišč, spremembo rabe zemljišč in gozdarstvom (LULUCF). Opozarja tudi na pomanjkanje usklajenosti s standardi CO2 za avtomobile ter dostavna in težka vozila in Albanijo poziva, naj vzpostavi ustrezne sisteme spremljanja in poročanja⁶³.

EU Albanijo poziva, naj začne razmišljati o morebitnem sistemu izdajanja dovoljenj za zajemanje in shranjevanje ogljika ter o obveznostih naftnih in plinskih podjetij, da do leta 2030 financirajo skladiščne zmogljivosti.

EU Albanijo poziva, naj se še naprej **bori proti korupciji na področju okolja**, in sicer s konkretnimi ukrepi za integriteto, odgovornost in preglednost, vključno z javnimi naročili, licenciranjem in dovoljenji ter inšpekcijskimi pregledi.

* * *

Glede na trenutno stanje pripravljenosti Albanije in pod pogojem, da bo država izpolnila vmesna merila v zvezi s sklopom 1, EU ugotavlja, da se bodo lahko ta poglavja – če se bo Albanija še naprej uspešno prilagajala pravnemu redu EU iz naslednjih poglavij in ga tudi izvajala, ter brez poseganja v kakršne koli dodatne pogoje, določene v nadaljnjih merilih, opredeljenih za sklop 4 – začasno zaprla šele, ko se bo EU strinjala, da so izpolnjena naslednja merila:

⁶³ V skladu z Uredbo (EU) 2019/631 in Izvedbeno uredbo (EU) 2021/392 za avtomobile in lahka gospodarska vozila ter Uredbo (EU) 2019/1242 za težka vozila.

Poglavje 14 – Prometna politika

- Albanija napreduje pri uskladitvi s pravnim redom EU v zvezi z zaračunavanjem cestnih pristojbin in cestninjenjem.
- Albanija je usklajena z zahtevami pravnega reda EU na področju prevoza nevarnega blaga, socialnim pravnim redom v cestnem prometu, pravili za dostop do dejavnosti cestnega prevoznika ter dimenzijami in težami za nekatere vrste težkih tovornih vozil, pa tudi z direktivo o tehničnih pregledih⁶⁴ in direktivo o dokumentih za registracijo vozil⁶⁵.
- Albanija je usklajena z inteligentnim prometnim sistemom v cestnem in železniškem prometu ter ga je začela izvajati.
- Albanija je zagotovila, da pristojni, neodvisni in učinkoviti železniški regulatorni organ, nacionalni varnostni organ in nacionalni preiskovalni organ v celoti delujejo. Albanija je zagotovila uskladitev s pravnim redom EU na področju varnosti in interoperabilnosti v železniškem prometu.
- Albanija je usklajena s pravnim redom EU na področju upravljanja zračnega prometa, poročanja o letalskih operacijah in dogodkih ter preiskav letalskih nesreč in incidentov.
- Albanija je napredovala pri uskladitvi s pravnim redom EU na področju pomorske varnosti in zaščite ter sprejela potrebne ukrepe, da ne bi bila več na seznamu sivih praks.
- Albanija se je uskladila s pravnim redom EU o pravicah potnikov pri vseh načinih prevoza in zagotovila vlogo nacionalnih izvršilnih organov ob pristopu.

⁶⁴ Direktiva 2014/45/EU.

⁶⁵ Direktiva 1999/37/ES.

Poglavje 15 – Energetika

- Albanija je usklajena s pravnim redom EU na področju notranjega trga z energijo, zlasti s svežnjem ukrepov za povezovanje trga električne energije.
- Albanija je svojo zakonodajo uskladila s pravnim redom na področju energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije, vključno z izvedbeno zakonodajo, ter dokazala napredek pri njunem izvajanju.
- Albanija je svojo zakonodajo uskladila z zahtevami glede varnostnih zalog nafte in uredbo o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije⁶⁶, vključno z določitvijo pristojnega organa za upravljanje zalog energije, in začela ustvarjati dejanske zaloge.

Poglavje 21 – Vseevropska omrežja

- Albanija je svoj pravni okvir uskladila z uredbo o omrežju TEN-E⁶⁷.
- Albanija se je po ustreznih posvetovanjih z Evropsko komisijo dogovorila o prihodnjih prednostnih projektih, ki zadevajo omrežje TEN-T. Albanija napreduje pri uskladitvi z uredbo o omrežju TEN-T⁶⁸ in je dosegla zadosten napredek pri dokončanju projektov v zvezi z evropskim prometnim koridorjem Zahodni Balkan-vzhodno Sredozemlje.
- Albanija zagotavlja ustrezne institucionalne in upravne zmogljivosti z visokimi standardi integritete, ki so potrebni za izpolnjevanje odgovornosti, ki izhajajo iz pravnega reda EU za to poglavje.

⁶⁶ Direktiva 2009/119/ES in Uredba (EU) št. 2019/941.

⁶⁷ Uredba (EU) 2022/869.

⁶⁸ Uredba (EU) 2024/1679.

Poglavje 27 – Okolje in podnebne spremembe

- Albanija je svojo zakonodajo uskladila s horizontalnim okoljskim pravnim redom⁶⁹ in pokazala opazen napredek v smeri dobrih rezultatov pri izvajanju in izvrševanju na tem področju, vključno s presojo vplivov (direktiva o presoji vplivov na okolje in direktiva o strateški okoljski presoji), zlasti pri naložbah v infrastrukturo, pri čemer je poskrbela za uskladitev z zahtevami glede udeležbe javnosti, čezmejnih posvetovanj in dostopa do pravnega varstva v okoljskih zadevah. Dokazala je, da bo do datuma pristopa pripravljena učinkovito izvajati in izvrševati horizontalno zakonodajo. Albanija zagotavlja, da je njena nacionalna infrastruktura za prostorske podatke skladna z direktivo INSPIRE.
- Albanija se je uskladila s pravnim redom EU na področju kaznivih dejanj zoper okolje in dosegla oprijemljiv napredek pri doseganju dobrih rezultatov na področju okoljske kriminalitete, med drugim na področju kriminala, povezanega s prostoživečimi živalmi in rastlinami, in slabšanja habitatov, nezakonitega prevažanja ali odlaganja odpadkov, kaznivih dejanj onesnaževanja in nezakonite trgovine z nevarnimi snovmi.
- Albanija se še naprej usklajuje z ustreznim pravnim redom EU na področju kakovosti zraka⁷⁰ in nekaterih onesnaževal zraka⁷¹. V skladu z direktivo o nacionalnih obveznostih zmanjšanja emisij⁷² letno poroča o emisijah, sprejela je nacionalni program nadzora nad onesnaževanjem zraka in predstavila analizo stroškovno učinkovitih strategij za nadzor emisij za leto 2030. Albanija še naprej sprejema ukrepe za izboljšanje kakovosti zraka, zlasti na območjih, ki presegajo mejne vrednosti EU, ter pripravlja ali posodablja načrte za kakovost zraka, kot je predvideno v direktivi o kakovosti zunanjega zraka⁷³.

⁶⁹ Direktiva Sveta 2011/92/EU, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2014/52/EU, Direktivo 2001/42/ES, Direktivo 2003/4/ES, Direktivo 2003/35/ES, Direktivo 2004/35/ES, Direktivo (EU) 2024/1203, Direktivo 2007/2/ES.

⁷⁰ Direktiva (EU) 2024/2881.

⁷¹ Direktiva 2016/2284/EU.

⁷² Direktiva 2016/2284/EU.

⁷³ Direktiva (EU) 2024/2881.

- Albanija se še naprej usklajuje z ustreznim pravnim redom EU na področju odpadkov, pri čemer spoštuje hierarhijo ravnanja z odpadki in namenja ustrezna sredstva za naložbe v infrastrukturo. Vzpostavlja programe preprečevanja nastajanja odpadkov in pripravlja nacionalne in regionalne načrte ravnanja z odpadki, ki vključujejo informacije o vseh tokovih odpadkov in rešitvah za ravnanje z njimi, vključno z vrsto in zmogljivostjo infrastrukture za ravnanje z odpadki, shemami ločenega zbiranja in ekonomskimi instrumenti. Še naprej se usklajuje s pravnim redom EU v vodnem sektorju in razvija načrte upravljanja povodij za vsa vodna območja, ki v celoti ležijo na njenem ozemlju, pa tudi za dele mednarodnih vodnih območij na njenem ozemlju, ter zagotavlja, da so vzpostavljeni pravna podlaga in mehanizmi za mednarodno usklajevanje teh načrtov. Albanija napreduje pri uskladitvi z zakonodajo o pitni vodi in se nadalje usklajuje z okvirno direktivo o morski strategiji.
- Albanija se še naprej usklajuje s pravnim redom EU na področju varstva narave⁷⁴, tudi z razveljavitvijo neskladnih določb, sprejetih s spremembami zakona o zavarovanih območjih (zakon št. 21/2024), in odpravo zakonodaje o strateških naložbah iz leta 2015. Albanija je Komisiji predložila seznam predlaganih območij Natura 2000, ki zadostno zajemajo habitatne tipe in vrste v skladu z zahtevami direktiv o pticah in habitatih. Zagotovila je zmogljivost za upravljanje omrežja Natura 2000, vključno z dodelitvijo ustreznega varstvenega statusa določenim območjem in z učinkovitim izvajanjem potrebnih varstvenih ukrepov za njihovo ohranitev in izboljšanje. Dokazuje, da bo na dan pristopa v celoti pripravljena zagotoviti izvajanje in izvrševanje zahtev pravnega reda EU na področju varstva narave.

⁷⁴ Uredba (EU) 2024/1991, Uredba (EU) št. 1143/2014, Direktiva Sveta 1999/22/ES, Direktiva 2010/63/EU, Direktiva 2009/147/ES, Direktiva Sveta 92/43/EGS, Uredba (EU) št. 511/2014, Uredba Sveta (ES) št. 338/97, Uredba (ES) št. 1007/2009, Uredba Sveta (EGS) št. 3254/91, Uredba (EU) 995/2010, Uredba (EU) 2023/1115, Uredba Sveta (ES) št. 2173/2005.

- Albanija napreduje pri uskladitvi s pravnim redom Unije na področjih kemikalij⁷⁵, hrupa⁷⁶ in civilne zaščite ter dokazuje, da bo na dan pristopa v celoti pripravljena, da zagotovi izvajanje in izvrševanje zahtev EU.
- Albanija je napredovala pri uskladitvi s pravnim redom EU na področju podnebja⁷⁷ in je dokazala, da bo ob pristopu pripravljena na njegovo izvajanje in izvrševanje. Vzpostavlja trden okvir za spremljanje in poročanje v skladu z zahtevami glede poročanja iz uredbe o upravljanju. Pripravila je dolgoročno strategijo, usklajeno s ciljem EU glede podnebne nevtralnosti do leta 2050.
- Albanija je napredovala pri uskladitvi s pravnim redom EU na področju trgovanja z emisijami, zlasti s sprejetjem zakonodaje o delovanju evropskega sistema za trgovanje z emisijami (EU ETS)⁷⁸ in njenimi poznejšimi spremembami. Zlasti je zagotovila, da je v celoti vzpostavljena in se izvaja ustrezna zakonodaja o spremljanju, poročanju, akreditaciji in preverjanju (MRVA) ter o spremljanju, poročanju in preverjanju iz pomorskega sektorja v okviru EU ETS. Dodatno se je uskladila z registrom Unije, brezplačno dodelitvijo in prodajo na dražbi. Albanija je napredovala dovolj, da bo lahko ob pristopu izvajala CBAM.
- Albanija dokazuje ustrezno zmogljivost upravnih organov na vseh ravneh, tudi inšpekcijskih služb, z visokimi standardi integritete, nadalje izboljšuje usklajevanje dela in dokazuje, da bodo vse ustrezne upravne strukture ter ustrezno usposabljanje vzpostavljeni dovolj hitro pred pristopom, tako da bo mogoče izvajati in uveljavljati pravni red EU na vseh področjih iz tega poglavja.

⁷⁵ Uredba (ES) št. 1272/2008, Uredba (EU) 2024/2865, Uredba (ES) št. 1907/2006, Uredba (EU) št. 649/2012, Uredba (EU) 2019/1021, Direktiva Sveta 96/59/ES.

⁷⁶ Direktiva 2002/49/ES.

⁷⁷ Zlasti direktiva o EU ETS, uredba EU o SPP, podnebna pravila EU, uredba o upravljanju, pravni red EU na področju ozonu škodljivih snovi in fluoriranih plinov, standardi za emisije CO₂ iz vozil, označevanje vozil, kakovost goriva, LULUCF, zajemanje in shranjevanje ogljika, certificiranje odvzemov ogljika in Socialni sklad za podnebje.

⁷⁸ V skladu z Direktivo 2003/87/ES (direktiva o EU ETS), kakor je bila spremenjena.

Spremljanje napredka pri usklajevanju s pravnim redom EU in njegovem izvajanju se bo nadaljevalo ves čas pogajanj. EU poudarja, da bo posebno pozornost namenila spremljanju vseh navedenih posameznih zadev, da bi zagotovili ustrezno upravno zmogljivost Albanije, njeno zmogljivost za dokončno usklajitev s pravnim redom EU na vseh področjih iz tega sklopa ter nadaljnji napredek pri njegovem izvajanju in uveljavljanju. Posebno pozornost je treba nameniti povezavam med poglavji tega sklopa in drugimi pogajalskimi poglavji. Končna ocena skladnosti zakonodaje Albanije s pravnim redom EU ter sposobnosti te države za izvajanje bo možna šele v poznejši fazi pogajanj. EU poziva Albanijo, da Stabilizacijsko-pridružitvenemu svetu poleg vseh informacij, ki jih lahko EU zahteva za pogajanja o tem sklopu in ki jih je treba predložiti na konferenci, redno pošilja podrobne pisne informacije o napredku pri izvajanju pravnega reda EU.

Glede na navedeno bo morala konferenca ponovno obravnavati ta sklop, ko bo primerno.

EU tudi opozarja, da utegnejo biti med 16. junijem 2025 in zaključkom pogajanj sprejeti novi akti pravnega reda EU.